
En kartläggning av kommunernas anslag till studieförbunden 2006

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET STUDIEFÖRBUNDENS INTRESSEORGANISATION

INLEDNING 2006

År 2006 är ett år då riksdagen visat sitt förtroende för folkbildningen genom att anta en ny folkbildningsproposition och genom att anslå ytterligare 400 miljoner kronor till folkbildningen (studieförbund och folkhögskolor). I propositionen konstaterar regeringen att folkbildningen är en omistlig del av det svenska samhället och att statens stöd till folkbildningen bygger på insikten att folkbildningen tjänar samhällsnyttan.

I propositionen anförs också att folkbildningen är en angelägenhet för hela samhället och behöver ekonomiskt stöd på alla nivåer. Staten markerar också att de medel som tillförs folkbildningen ska värna denna som en fri aktör, i övrigt oberoende av samhällets institutioner och marknadens ekonomiska intressen. Propositionen konstaterar att kommunernas bidrag relaterat till statens har blivit allt lägre. År 1991 motsvarade kommunbidragen ca 55 % av statens bidrag till studieförbunden. År 2005 var motsvarande relation 30%.

Under året har uppgifter om kommunernas ekonomiska resultat presenterats. För 2005 redovisade hela 95% av kommunerna positivt resultatet och det sammanlagda överskott uppgick till 8,5 miljarder kronor.

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har uttalat att ” Resultatet för 2005 är ett gott betyg för kommunerna och indikerar att de flesta nu har en god ekonomisk hushållning. För de kommuner som har en välskött ekonomi som bas förbättras handlingsutrymmet och möjligheterna för en mer aktiv kommunal politik. De flesta kommuner står nu bättre rustade inför framtiden än vad de var för ett år sedan”.

Mot denna bakgrund ser Folkbildningsförbundet det som ytterst angeläget att också de enskilda kommunerna ser den samhällsnytta som folkbildningen bidrar till och för den mer aktiva kommunalpolitik som SKL efterlyser.

Följande sammanställning över samtliga kommuners anslag till studieförbunden, som utgör budgeterade belopp för 2006, vittnar inte om att någon ändrad prioritering har skett i kommunerna överlag. Trots kommunernas goda ekonomi är det samlade budgeterade kommunanslaget till studieförbunden 2006 detsamma som för 2005. Utfallet föregående år blev dock 2 miljoner lägre än budget. Liksom föregående år är det hela elva kommuner som inte ger några generella anslag alls till studieförbundens verksamhet.

I Folkbildningsförbundets färskva valundersökning riktad till partiernas två främsta kandidater till kommunfullmäktige fick politikerna svara på om de som ny- eller återvalda medlemmar av kommunfullmäktige kommer att verka för större anslag till studieförbunden.

Undersökningen visar att politikerna inte spar på krutet när det gäller att leverera vallöften. Hälften anger att de skulle verka för en anslagshöjning. I Norrtälje kommun, där elva av sexton politiker svarade på undersökningen, gav 64 procent löfte om mer pengar. Samtidigt visar Folkbildningsförbundets sammanställning att kommunen i år valde att sänka anslagen med en dryg fjärdedel – den största sänkningen i Sverige!

Möjligen kan märkas ett försiktigt trendbrott i utvecklingen av kommunanslagen, då antalet kommuner som minskar sina anslag till studieförbunden är betydligt färre än

föregående år och en stor majoritet av kommunerna har valt oförändrade anslag. Antalet kommuner som höjer sina anslag ökar också något. Bland de kommuner som höjer återfinns några som tidigare gett riktade bidrag men som nu lägger in motsvarande belopp i de generella anslagen och kommuner som föregående år gjorde kraftiga neddragningar.

Folkbildningsförbundet hoppas att det försiktiga trendbrott som kan skönjas, efter 14 år av neddragna anslag, ska fullföljas och att de intentioner som staten genom riksdagen gett uttryck för, får genomslag i landets kommuner.

Folkbildningsförbundet menar att varje kommun, om de tar folkbildningen på allvar satsar minst en hundralapp per invånare och år på studieförbundens fria och obundna folkbildningsverksamhet !

Maicen Ekman

generalsekreterare
FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET
Studieförbundens intresseorganisation

KARTLÄGGNING AV KOMMUNERNAS STÖD TILL STUDIEFÖRBUNDEN
Folkbildningsförbundet kartlägger, i samarbete med de 20 länsbildningsförbunden, varje år kommunernas stöd till studieförbunden.

Sammanställningen av anslagen till studieförbunden bygger på de uppgifter som kommunerna själva lämnar. De siffror som presenteras för år 2006 är kommunernas budgeterade belopp. Det verkliga utfallet kan därför komma att förändras. Siffrorna för tidigare år är korrigerade så att de visar det verkliga utfallet av anslagen till studieförbunden.

Kommunerna tillämpar idag en rad olika fördelningsmodeller för stödet till studieförbunden. Många följer i stort statens modell för anslagsgivning och fördelning, men alltför många kommuner utvecklar egna modeller. Det är i vissa fall svårt att bedöma om anslagsgivningen innebär ett stöd till den fria folkbildningen, dvs att studieförbunden erhåller ett generellt stöd för sin folkbildningsverksamhet eller om stödet är så utformat att det snarast rör sig om riktade bidrag till verksamhet för särskilda grupper, projekt eller liknande.

Den kännedom om fördelningsmodeller som Folkbildningsförbundet har visar en tendens till ökad styrning från kommunernas sida över studieförbundens verksamhet genom fördelningsmodeller för anslagsgivningen. Det finns också modeller där studieförbunden i dialog med kommunen kommer överens om särskilda prioriteringar.

ANSLAGSUTVECKLINGEN

Det samlade generella kommunanslaget som utbetalades till studieförbunden föregående år blev 403 miljoner kronor vilket var ca 2 miljoner lägre än de belopp som kommunerna budgeterat och som redovisades i Folkbildningsförbundets sammanställning för 2005. År 2006 har kommunerna budgeterat med 405 miljoner kronor i generella anslag till studieförbunden vilket är något högre än utfallet föregående år (+0,45 %). Efter att ha minskat varje år sedan 1992 kan de samlade kommunala anslagen, om de budgeterade beloppen står sig, sammantaget öka något för år 2006. Jämfört med föregående års utfall är det en höjning av de generella anslagen med 1,8 miljoner kronor. Jämfört med läget för tio år sedan har kommunanslaget minskat med sammanlagt ca 100 miljoner kronor eller 19,85%. Omräknat med penningvärdeförsämringen är neddragningen på tio år 27%.

Tabell 1 Anslagsutvecklingen 1997- 2006

År	Anslag tusen kr	t tkr +/-	% +/-	Kr/inv
1997	505 660	- 20 760	- 3,9	57,50
1998	493 807	- 11 853	- 2,3	56,06
1999	469 627	- 24 180	- 4,9	53,05
2000	462 624	- 7 003	- 1,5	52,20
2001	454 552	- 8 072	-1,7	51,20
2002	446 357	- 8 195	-1,8	50,07
2003	439 353	- 7 004	-1,6	49,11
2004	413 020	-26 333	-6,0	46,22
2005	403 487	- 9 533	- 2,3	44,76
2006	405 308	+ 1 821	+ 0,45	44,70
Jfirt anslag 1997		-100 352	-19,85	-12,80
Jfirt anslag 2002		-41 049	-9,20	-5,37
Jfirt 1997 KPI-omräknat		-149 966	-27,00	-18,34
Jfirt 2002 KPI-omräknat		-59 007	-12,70	-7,38

Utöver de generella anslagen ger kommunerna innevarande år 6,7 miljoner kronor i riktade bidrag till studieförbunden. Det är 489 000 kronor mindre än för 2005.

Antalet kommuner som ökar sina anslag i kronor räknat är i år 50 stycken att jämföra med föregående års 44 stycken. Störst ökning står Uppsala och Norrköping för (1 059 800 kr respektive 1 000 000 kronor). I Uppsala har det som tidigare var riktade bidrag till studiecirkel i vården införlivats i det generella anslaget och Uppsalas totala anslag till studieförbunden ökar med 500 000 kronor. I Norrköping sänktes anslagen med 2 990 000 kronor föregående år och ökar från det läget med 1 000 000 kronor 2006. Jönköping är den kommun som därefter ökar sitt anslag mest i kronor räknat (693 000) följt av Huddinge med ca 300 000 kronor.

Den största ökningen procentuellt räknat sker i Älvsbyn och Fagersta med 50 % vardera följt av Hörby (+30,3%) Härryda (+28,57%) och Hammarö (+22,81%).

För 2006 är det 39 kommuner som sänker sitt anslag, jämfört med 80 kommuner förra året. De kommuner som gör de största neddragningarna av de generella anslagen i kronor räknat är Norrtälje (-650 000 kr) Sundbyberg (-400 000 kr) och Ljungby (-300 000 kr).

201 kommuner ger oförändrade generella anslag i kronor räknat jämfört med föregående år. Tabeller med uppgifter om kommunerna länsvis samt största ökning respektive minskning finns som bilaga till rapporten.

ANSLAG PER INNEVÅNARE

Det genomsnittliga anslaget per innevånare är nu 44,70 kronor. Högst anslag per innevånare har, liksom föregående år, Eskilstuna (139,64 kr/inv.). De är tillsammans med Arboga (103,20) de enda kommuner som har ett anslag som överstiger 100 kr/inv. Mer än 90 kronor per innevånare ger Åsele, Trelleborg, Dorotea, Gotland och Vilhelmina.

Anslaget i genomsnitt per innevånare påverkas av de beslut kommunen fattar om anslaget storlek men givetvis också av minskning/ökning av befolkningstalet i respektive kommun.

ELVA KOMMUNER GER INGET ANSLAG TILL STUDIEFÖRBUNDEN

Elva kommuner ger inte något anslag alls till studieförbunden. "0- kommunerna" är desamma som föregående år och bland dem återfinns sju i Stockholms län. Övriga "0- kommuner" är Nordanstig, Surahammar, Vellinge och Älvkarleby.

Tabell 2 Kommuner utan generellt anslag till studieförbunden 2005

Danderyd (nollade 2000)	Surahammar (2003)
Lidingö (1997)	Täby (2000)
Nacka (1999)	Vaxholm (2004)
Nordanstig (2004)	Vellinge (2005)
Salem (2000)	Älvkarleby (2004)
Solna (2005)	